

Toimintakertomus 2012

SISÄLLYSLUETTELO

TOIMINTAYMPÄRISTÖ VUONNA 2012	4
Vuodesta 2012 tuli kohtuullinen	4
Uudisrakentaminen nihkeää, korjaaminen kasvoi LVI-urakoinnissa	4
LIITON TOIMINNAN PAINOPISTEET	5
ENERGIATEHOKKUUS	5
Rakennusmääräykset	5
Kohti lähes 0-energia rakentamista	5
STRATEGIOIDEN TOIMEENPANO	6
OSAAMISEN VARMISTAMINEN	6
Korkea-asteen koulutus	6
Ammatillinen peruskoulutus	7
Näyttötutkinnot	7
Tiedekorkeakoulutus	7
Talotekniikka- ja rakennusalan koulutus	7
Tutkintotoimikunnat	7
Opiskelijatahtumat	8
TOIMIALA-ASIAT	8
Suhdanne- ja markkinatieto	8
Terve yritystoiminta	8
Harmaan talouden torjunta	8
Työturvallisuus ja työhyvinvointi	9
TYÖMARKKINAT	9
Työehdot	9
TES-työryhmät	10
JÄSENYYS JA JÄSENPALVELUT	11
Liiton 90-vuotisjuhlat	11
Jäsenpalvelu	11
Jäsenedut	11
LV-/IV-pakettirekisteri	12
LVI-asennuksen vuosikirja 2013	12
LVI-Treffit	12
Lakiasiat	12
Neuvonta ja oikeudenkäynnit	12
Koulutus	12
Neuvottelut ja työryhmät	12
Tiedotus ja vaikuttaminen	13
Käytäntö lakiasioiden hoidossa	13
VIESTINTÄ JA VAIKUTTAMINEN	13
Ulkoinen vaikuttaminen ja viestintä	13
Sisäinen viestintä	14
Yhteistoimintakumppanit	14
KANSAINVÄLISET ASIAT	16
PM-koulutusyhteistyöryhmä	16
HALLINTO	16
Vuosikokoukset	16
Hallitus 4.12.2012 saakka	16
Johtokunta	17
Talous ja toiminnantarkastajat	17
Valiokunnat	17
Liiton edustus eri elimissä	18
Henkilökunta ja toimisto	19
TAPALS OY	20
LIITON JÄSENET 31.12.2012	20

LVI-asennuksen visio 2015

LVI-asennus on arvostettu ja imagoltaan myönteinen rakennusten tekniset järjestelmät yhdistävä toimiala. Tekninen ammattiosaaminen on vahvaa ja sekä palvelukonseptit että prosessit on hiottu toteuttamaan tilojen omistajien ja käyttäjien sisäolosuhteet yksilöllisesti, taloudellisesti, tehokkaasti ja ympäristöystävällisesti. Palvelu- ja toimitusketjussa LVI-asennus profiloituu loppuasiakkaan tuntijana.

LVI-TU ry:n tehtävä ja visio

LVI-Tekniset Urakoitsijat LVI-TU ry on LVI-alalla toimivien asennus-, huolto- ja urakointiyritysten toimiala- ja työnantajajärjestö. Sen tehtävänä on jäsenten ja LVI-alan toimintamahdollisuuksien edistäminen.

LVI-TU on vahva, kattava ja kehittävä erikoisurakoinnin liitto, joka yhdistää LVI-urakoinnin ja palvelutoiminnan eri sektoreita edustavien, eri puolilla maata sijaitsevien erikokoisten yritysten yhteiset tarpeet tehokkaaksi edunvalvonnaksi.

LVI-TU toimii kiinteistö- ja rakennusklusterissa yhteistyökykyisesti koko LVI-alan tavoitteiden hyväksi.

Liiton jäsenet ovat luotettavia, dynaamisia ja kannattavia yrityksiä. Ne toimivat yhteistyössä asiakkaiden ja toimialan muiden osaajien kanssa kehittääkseen LVI-talotekniikan vaikuttavuutta hyvän sisäympäristön luomisessa ja hallinnassa.

Yhteenveto 2012

- LVI-asennusmarkkina oli runsaat 3,1 miljardia euroa.
- LVI-asennukset työllistivät noin 14 000 henkilöä.
- LVI-asennuksen strategian 2012 - 2015 toimeenpano käynnistyi.
- Liiton toiminnan painopisteinä olivat energiatehokkuus ja osaamisen varmistaminen.
- Ala juhli 90 vuotta järjestäytyntä LVI-työnantajatoimintaa.

LVI-Tekniset Urakoitsijat LVI-TU ry | Lönnrotinkatu 4 B, 00120 Helsinki
puh. 020 7435 750 | info(at)lvi.tu.fi | lvi.tu.fi

1

TOIMINTAYMPÄRISTÖ VUONNA 2012

Euroalueen velkakriisi lisäsi epävarmuutta viime vuonna merkittävästi. Epävarmuus ja rahoituksen vaikeutuminen huononsivat kotitalouksien ja yritysten luottamusta ja investointihalukkuutta. Ennakkotietojen mukaan euroalueen bkt supistui 0,4 % ja Suomen 0,2 %. Yksityinen kulutus kasvoi 1,6 %. Investoinnit vähenivät 2,9 %. Inflaatio oli 2,8 % ja työttömyysaste 7,7 %.

Vuodesta 2012 tuli rakentajille kohtuullinen

Odotettua paremman loppuvuoden johdosta rakentamisen vuosi kokonaisuudessaan oli ennakoitua parempi. Tosin valtion tukeman asuntotuotannon aloitukset jäivät alhaiselle tasolle viime vuonna.

Talonrakentamisen uudistuotannon volyyymi laski vuonna 2012 arviolta noin 8,5 % ja vaikka korjaaminen lisääntyi, talonrakentamisen kokonaismäärä supistui noin 3 %. Sekä yksityiset että julkiset hankkeet vähenivät viime vuonna. Uusia talonrakennustöitä käynnistettiin koko maassa ennakkotietojen mukaan noin 32,9 miljoonaa kuutiometriä ja asuntoja aloitettiin noin 28 800.

Rakentaminen työllisti keskimäärin 175 000 henkilöä.

Uudisrakentaminen nihkeää, korjaaminen kasvoi LVI-urakoinnissa

Uudisrakentamisen osuus LVI-asennusyrietysten liikevaihdosta on lähes 40 %, ja uustuotannon volyymin lasku näkyi myös urakoitsijoiden liikevaihdoissa. Vuodenvaihteessa uudisrakentamisen tila kääntyi kehnohkoksi.

Korjausrakentaminen jatkoi tasaista kasvuaan. Rakennuskannan ikääntyessä taloteknisiin peruskorjauksiin on todellista tarvetta. Putkiremonttien lisäksi alaa työllistivät lämmitystapamuutokset ja energiatehokkuutta parantavat toimenpiteet. Tosin heikko talouskasvu vähensi rohkeutta muiden kuin asuinrakennusten korjaamiseen, jotka nekin usein käynnistyivät pakon sanelemina.

Taloyhtiöiden välttämättömien putkiremonttien aloittamista jarruttivat epävarma taloustilanne, tärkeiden tukien loppuminen sekä pankkien varovaisuus ja marginaalien nosto.

LVI-urakoinnin volyyymi kasvoi jonkin verran, ja arvo säilyi edellisvuoden tasolla runsaassa 3,1 miljardissa eurossa. Ala työllisti noin 14 000 henkeä.

Lähes puolella jäsenistä liikevaihto nousi vuonna 2012 ja se laski joka kolmannella yrityksellä. Kapasiteetin vapautuminen uudisrakentamisesta johti kiristyvään kilpailuun ja hintojen laskuun. Suhdanekyselyihin vastanneet yritykset ilmoittivat tehtyjen ja tarjottujen urakkahintojensa pudonneen vuoden aikana lähes 10 %:lla. Kannattavuus oli hyvä 60 %:lla yrityksistä, hyvä 25 %:lla ja heikko 15 %:lla.

Vuodenvaihteessa LVI-alan tilauskanta ja työllisyystilanne olivat melko hyvät: tilauskanta riittää runsaaksi neljäksi kuukaudeksi ja lomautettuna oli vain 5 % työvoimasta. Vaikka yritykset arvioivat vähentävänsä lähiaikoina henkilöstöään, pätevistä työnjohtajista on pysyvä pula.

2

LIITON TOIMINNAN PAINOPISTEET

LVI-Tekniset Urakoitsijat LVI-TU ry:n toiminnan painopisteet vuonna 2012 olivat:

- energiatehokkuus ja 2012 säännöksiin läpivieminen jäsenistöön
- strategian 2012 - 2015 toimeenpanon käynnistäminen
- osaamisen varmistaminen

Muut keskeiset asiat:

- liiton 90-vuotisjuhlatoimenpiteet
- LVI-asennuksen imago
- LVI-asennusten luvanvaraisuus

3

ENERGIATEHOKKUUS

Rakennusmääräykset

Korjausrakentamisen määräykset sekä uusi energiatodistuslaki astuvat voimaan vuonna 2013. Määräykset ohjaavat energiatehokkuutta parantaviin toimenpiteisiin luvanvaraisen korjaamisen yhteydessä. LVI-alan yrityksille se merkitsee lisää korjaustöitä sekä lämmitystavan muutosprojekteja.

Uudisrakentamisen energiatehokkuusmääräykset tulivat voimaan 1.7.2012. Siirtyminen kokonaisenergiatarkasteluun sekä eri energiamuotojen huomioiminen on iso muutos ja vahvistaa edelleen vesikiertoisin lämmitysmuodon asemaa. LVI-TU oli muiden toimialan järjestöjen kanssa mukana laadintaprosessissa ja lausuntovaiheessa.

LVI-TU oli mukana myös työryhmätyöskentelyssä, jossa viimeisteltiin korjausrakentamisen energiatehokkuusmääräyksiä sekä uutta energiatodistuslakia. Näin LVI-TU vaikutti määräysten sisältöön yhdessä muiden toimialajärjestöjen kanssa annetuilla lausunnoilla.

Rakennusmedia julkaisi oppaan uusista energiamääräyksistä, ja LVI-TU oli osallistui oppaan ohjausryhmätyöhön. Lisäksi LVI-TU on kertonut jäsentiedotteissaan säännöllisesti uusien määräysten sisällöstä.

Kohti lähes 0-energiarakentamista

Suomessa siirrytään 2021 kaikessa uudisrakentamisessa lähesnollaenergia rakentamiseen eli vuositasolla rakennus kuluttaa erittäin vähän energiaa. LVI-TU on ollut mukana Build Up Skills -hankkeessa. Siinä arvioidaan, mitä osaamisen muutoksia tarvitaan työmaalla, jotta nollaenergiarakentaminen voi toteutua.

4

STRATEGIOIDEN TOIMEENPANO

LVI-TU käynnisti LVI-asennuksen ja liiton strategioiden toimeenpanon välittömästi niiden valmistuttua vuoden 2011 lopulla. Asiantuntijoista ja yritysedustajista muodostettiin kehittämissyörymiä, joiden tehtävänä on laatia LVI-asennusyritysten käyttöön konkreettisia toimenpidemalleja strategisista päämääristä valittujen painopisteiden toteuttamiseksi.

Liitto aloitti strategioiden toimeenpanoprosessin käynnistämällä työehtosopimuksen kokonaisuuksien yhdessä Rakennusliiton kanssa. Lisäksi liitto edisti alan auktorisointia (luvanvaraisuutta) yhdessä Kiinteistö- ja rakentamisklusterin sekä muun muassa ympäristöministeriön, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön, Finanssialan keskusliiton ja vesi-instituutti Wanderin kanssa.

Vuonna 2012 valmisteltiin seuraavat raportit:

- Jakelutiet ja materiaalivirrat
- Ammattitaitoisen työvoiman ja työvoiman ammattitaidon varmistaminen
- Työturvallisuus ja työhyvinvointi
- Asennustyön sujuvuus ja työajan käyttö
- Suunnittelu-, tarjous- ja työmaaprosessien virtaviivaistaminen

LVI-TU lähetti raportit loppuvuonna 2012 ja alkuvuonna 2013 jäsenilleen, ja tukee niiden hyödyntämistä porrastetulla viestinnällä ja ajankohtaistapahtumilla.

Toimintavuoden lopulla LVI-TU käynnisti toimenpiteet vuoden 2013 tavoitteiden saavuttamiseksi kokoamalla tarvittavat kehittämissyörymät.

5

OSAAMISEN VARMISTAMINEN

Osaamisen varmistaminen oli eräs toimialastrategian kehittämiskohteista LVI-TU:ssa vuonna 2012. Työryhmä laati työskentelyn tuloksena raportin ja "Ammattitaitoisen työvoiman ja työvoiman ammattitaidon varmistaminen" -toimenpidesuosituksen. Raportin keskeisenä viestinä oli osaamisen kehittämisen liittäminen yrityksen liiketoimintasuunnitelmiin.

Korkea-asteen koulutus

Suurin haaste LVI-alan koulutuksessa oli vuonna 2012 ammattikorkeakoulujen aloituspaikkojen vähyys. LVI-alan insinöörejä koulutettiin yhteensä seitsemässä ammattikorkeakoulussa. Noin 170 henkilöä valmistui LVI-alan eri "koulutusputkista".

Vuonna 2012 ammattikorkeakoulutuksen tilanne oli selkeästi paranemassa, mutta aloituspaikkojen määrän maltillinen kasvu ei ole riittävä. Tämän johdosta LVI-TU järjesti tapaamisen opetus- ja kulttuuriministeriön ammattikorkeakoulutuksesta vastaavien virkamiesten sekä LVI-talotekniikkateollisuus ry:n ja Suomen LVI-liitto SuLVI ry:n kanssa. Tapaamisessa sovittiin, että ministeriö omalta osaltaan edesauttaa aloituspaikkoihin liittyvien paikallisten päätösten tekoa siten, että LVI-alan aloituspaikkojen määrää voitaisiin lisätä.

LVI-TU osallistui lisäksi aktiivisesti ammattikorkeakoulujen LVI-opettajien tapaamisiin ja neuvottelukuntien työskentelyyn Metropoliasa ja Tampereen ammattikorkeakoulussa.

Ammatillinen peruskoulutus

Vuonna 2012 talotekniikan perustutkinto oli tarjolla 48 opetuspisteessä eri puolilla Suomea. Aloituspaikkoja oli tarjolla yhteensä 1 168 ja ensisijaisia hakijoita oli 1 932. Talotekniikan perustutkinto oli jollakin sijalla hakulomakkeessa oli 6 825 henkilöllä. Vuonna 2012 talotekniikan perustutkinnon vetovoimaluku oli 1.65 eli se oli lisännyt suosiotaan edellisvuoteen verrattuna.

Näyttötutkinnot

Putki- ja ilmastointiasentajan ammattitutkinnot uudistuivat vuonna 2012. Uusissa tutkinnon perusteissa oli mukana myös osaamisala palveluliiketoimintaan suuntautuen. Uudistuneet tutkinnon perusteet vastaavat hyvin työelämän osaamistarpeita.

Putki- ja ilmastointiasentajan erikoisammattitutkinnot olivat uudistuneet jo vuonna 2011. Nämä tutkinnot tuottavat muun muassa A1:n edellyttämän koulutuspohjan työnjohtajien kelpoisuusvaatimuksissa.

LVI-TU tiedotti uusista tutkinnoista jäsenistöään aktiivisesti. Liitto vaikutti myös tutkintotoimikunnissa siihen, että tutkintotilaisuudet voitaisiin järjestää mahdollisimman sujuvasti työnteon aikana.

Tiedekorkeakoulutus

Aalto-yliopistossa pääaineena LVI-tekniikkaa opiskelee noin 10 opiskelijaa/ vuosikurssi; se on edelleen liian alhainen tarpeeseen nähden. Tampereella ja Lappeenrannassa voi myös opiskella LVI:tä lähellä olevia aiheita.

Talotekniikka- ja rakennusalan koulutustoimikunta

Talotekniikka- ja rakennusalan koulutustoimikunnassa on LVI-alan edustajana ollut Arvo Ylönen LVI-TU:sta ja henkilöstöpäällikkö Karl-Erik Lundberg YIT Kiinteistötekniikka Oy:stä.

Tutkintotoimikunnat

LVI-TU:n edustajina Opetushallituksen nimittämässä tutkintotoimikunnissa vuonna 2012 toimivat:

Putkiasentajan tutkintotoimikunta

Toimitusjohtaja Jari Laitinen, Putkiwuorio Oy
Toimialapäällikkö Arvo Ylönen, LVI-TU (9/2012 asti)
Asiantuntija Juha-Ville Mäkinen, LVI-TU (9/2012 alkaen)

Ilmastointiasentajan tutkintotoimikunta

Projektipäällikkö Timo Kouvo, YIT Kiinteistötekniikka Oy
Toimitusjohtaja Kari Kallio UVL Talotekniikka Oy

Teknisen eristäjän tutkintotoimikunta

Toimitusjohtaja Jyrki Hämäläinen, Hewaco Oy

Opiskelijatapahtumat

Kuopiossa toukokuussa järjestetyssä Taitaja 2012 -tapahtumassa putkiasennuksen kilpailuun osallistui kahdeksan kilpailijaa. Kilpailuaika oli kolme päivää, jonka aikana tehtiin kolme tehtävää. Ilmastointiasennuksen kilpailuun osallistui myös kahdeksan kilpailijaa ja voittajaksi tuli Simo Karhu Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymästä.

Euroskills 2012 -ammattitaidon EM-kisat pidettiin Leipzigissä. Putkiasennuksessa Suomea edusti Joonas Immonen Lappeenrannasta.

Vuoden 2012 Next Step -messut järjestettiin Helsingissä. LVI-TU vastasi LVI-toimialan yhteisen messuosaston toteutuksesta.

Vuoden 2012 Studia -messut järjestettiin Helsingin messukeskuksessa. LVI-TU oli järjestelyissä mukana yhdessä Suomen LVI-liitto SuLVI:n kanssa.

Oppilaitosyhteistyö

LVI-TU kävi vuoden 2012 aikana LVI-ammattikorkeakouluissa kertomassa alan työ- ja lopputyö-mahdollisuuksista.

6

TOIMIALA-ASIAT

Suhdanne- ja markkinatieto

LVI-TU toteutti keväällä ja syksyllä suhdanneselvitykset sekä valtakunnallisesti että niistä maakunnista, joista oli saatu vähintään kymmenen vastausta. Liitto osallistui myös Rakennusteollisuus RT ry:n (RT) suhdannekatsausten laadintaan.

Liitto pyrki viestinnällä tasaamaan vuosittaisia ruuhkahuippuja korostamalla, että linjasaneerauksia voi tehdä talvellakin.

Wetterstrand Consulting teki LVI-asennuksen strategiaan liittyen liitolle selvitykset LV- ja IV-tuotteiden materiaalivirroista.

Terve yritystoiminta

LVI-TU oli mukana RT:n yhteisessä työryhmässä, jonka tehtävänä oli vahvistaa yhteisesti hyväksytyjen pelisääntöjen ja eettisesti oikeiden toimintatapojen toteutumista yritysten toimintakulttuureissa (muun muassa RT:n yhteiset pelisäännöt työturvallisuusrikkeisiin puuttumiseksi).

Liitto tarjosi urakoitsijoille mahdollisuuden oman pätevyyden ja osaamisen lisäämiseen järjestämällä YSE-kursseja jäsenetuhintaan. LVI-TU:n hilökunta myös toteutti työsuhde- ja TES-koulutusta jäsenistölle.

Harmaan talouden torjunta

Liitto keskittyi harmaan talouden torjunnassa vuonna 2012 veronumeron käyttöönoton varmistamiseen. Se laati veronumerosta useita artikkeleita ja lähetti siitä erillisiä muistutuksia.

Harmaan talouden torjunnan seuraava suuri askel otetaan kansallisella tasolla vuonna 2014, jolloin uudet tiedonantovelvollisuuksia koskevat lait tulevat voimaan. Viime vuonna liiton henkilöstö oli mukana valmistelemassa lakeja koskevia lausuntoja. Liitto osallistui myös työryhmiin, joissa lakien vaatimien velvoitteiden toteuttamista pyrittiin helpottamaan.

Työturvallisuus ja työhyvinvointi

Vuoden 2012 yhtenä strategisena painopisteenä LVI-TU:ssa oli työturvallisuus ja työhyvinvointi.

Työturvallisuutta ja työhyvinvointia pohtineen strategiaryhmän loppuraporttina laadittiin Työturvallisuuskansio, jota jäsenyritykset voivat käyttää suunnitellessaan yritystensä lakisääteisiä ja vapaaehtoisia työturvallisuus- sekä työhyvinvointiasioita.

Liiton yhteistyökumppanina työturvallisuuden edistämiseksi oli Fennia, jonka kanssa LVI-TU järjesti Työturvallisuusteko 2012 -kilpailun. Sen voitti LVI-Trio Oy Vantaalta. Palkinto luovutettiin voittajalle liiton FinnBuild-messujen yhteydessä järjestämällä LVI-Treffeillä.

Rakennusteollisuus RT ry:n kampanjaan yritysten ja yritysjohtajien sitoutumisesta työturvallisuustason nostamiseksi sitoutui kaksitoista LVI-TU:n jäsenyritystä.

Perinteiseen tapaan liitto osallistui Telinetorstai-tapahtumaan.

7 TYÖMARKKINAT

Työehdot

Toimihenkilöt

Toimihenkilöille on voimassaoleva työehtosopimus ajalle 1.5.2012 - 31.5.2014.

Ammattiliitto Pro ja talotekniikka-alan työnantajaliitot (LVI-TU, PALTA, STTA) neuvottelivat raamisopimuksen pohjalta. Osapuolet saavuttivat neuvottelutuloksen työehtosopimusneuvotteluissa 22.11.2011.

Vuonna 2012 palkkoja korotettiin yleiskorotuksella 1.5.2012 alkaen 2,4 %, lisäksi kertakorvaus 150 €. Osa yleiskorotuksesta, 0,8 %, voidaan sopia myös yrityskohtaisesti. Elinkeinoelämän keskusliiton palkkatilaston mukaan toimihenkilöpalkat nousivat 5,2 % eli palkkaliukuma oli suurempi kuin sopimuskorotus.

Liittojen toimihenkilöiden palkkausjärjestelmän käyttöönottoa ja toimivuutta varten perustettu työryhmä jatkaa toimintaansa. Se valmisteli muun muassa palkkausjärjestelmän käyttöönottoa helpottavaa opaskirjaa ja koulutuskiertuetta.

Työntekijäsopimukset

LVI-TU sopi vuonna 2012 Rakennusliiton kanssa työehtosopimuksen ajalle 1.3.2012 - 28.2.2014. Osapuolet saavuttivat neuvottelutuloksen ennen sopimuskauden umpeutumista.

Palkkojen yleiskorotus oli 2,4 % 1.3.2012 alkaen.

Työehtosopimuksen teksteihin tuli muutoksia erikoisetumiehen sekä aikatöiden etumiehen osalta. Lyhyissä flunssatyypisissä sairauspoissaoloissa paikallinen ilmoitusmenettelystä sopiminen tuli mahdolliseksi. Samalla osapuolet sopivat työehtosopimuksen kokonaisuudistuksen käynnistämisestä kesäkuussa 2012.

Liitto aloitti Rakennusalan terveys ja kehittämishanketyön (RATE-hanke) yhdessä Rakennusteollisuuden, Rakennusliiton ja Ammattiliitto Pron kanssa. Työryhmä on yksi työehtosopimuksen uusista työryhmistä.

LVI-TU osallistui myös Elinkeinoelämän Keskusliiton paikallista sopimista koskevan työryhmän työskentelyyn.

Liittojen väliset erimielisyysneuvottelut ja oikeudenkäynnit

LVI-TU:n ja toimihenkilöitä edustavan Pron välillä ei ollut vuoden aikana erimielisyysneuvotteluja eikä oikeudenkäyntejä. LVI-TU:n ja Rakennusliiton välillä käytiin 9 erimielisyysneuvottelua ja yksi oikeudenkäynti Työtuomioistuimessa.

Ansiokehitys

LVI-toimialan työntekijöiden ansiot nousivat 3,1 % edellisen vuoden toiseen neljännekseen verrattuna.

Sosiaalikulujen kehitys

Sosiaalikulut olivat vuoden lopussa LV-urakointiyhteisöissä keskimäärin palkkasumman 1 990 000 euron osalta 73,5 % ja palkkasumman 1 990 000 euron ylittävältä osalta 76,9 %.

Työtaistelut

Vuonna 2012 ei ollut työtaisteluita.

TES-työryhmät

TES-tekstiryhmä

Antila Esa, Are Oy
Hälinen Ville, LVI-Aitta Oy
Kallio Kari, UVL Talotekniikka Oy
Nyman Pasi, Lahden LVI-Talo Oy
Ruuhonen Tuomas, Lemminkäinen Talotekniikka Oy
Virtanen Aimo, YIT Kiinteistötekniikka Oy

Putkiasennusalan urakkahinnoitteluryhmä

Kallio Kari, UVL Talotekniikka Oy
Liutu Marko, YIT Kiinteistötekniikka Oy
Mäki Juha-Pekka, AJ Eurolämpö Oy

Ilmastointiasennusalan urakkahinnoittelutyöryhmä

Kallio Kari, UVL Talotekniikka Oy
Korpela Juha, YIT Kiinteistötekniikka Oy

Putkieritysalan urakkahinnoitteluryhmä

Hämäläinen Jyrki, Hewaco Oy

Liiton toimiston edustajina työryhmissä toimivat Jari Syrjälä, Pertti Aaltonen, Pia Kilpeläinen ja Arvo Ylönen.

8

JÄSENYYS JA JÄSENPALVELUT

Liiton 90-vuotisjuhlat

LVI-TU:n juuret ulottuvat vuoteen 1922, jolloin perustettiin Putkijohtotyönantajainliitto. Monien värikkäidenkin vaiheiden jälkeen alan eri työnantaja- ja elinkeinopoliittisten yhdistysten toiminta koottiin yhteen liittoon, LVI-Tekniset Urakoitsijat LVI-TU ry:hyn, joka aloitti toimintansa 2002. Toimintavuonna juhlistettiin liiton 90-vuotistaivalta.

Liiton historiikin ”Pitkä putki” kirjoitti fil.kand. Lauri Seppänen, ja se julkistettiin 90-vuotisjuhlassa Helsingissä Kalastajatorpalla 12.10. Historiikista tehtiin video, joka sai ensiesityksensä juhlassa. Video löytyy YouTubesta. Juhlaan osallistui runsaat 260 kutsuvierasta ja jäsentä.

Juhlapostimerkin suunnitteli Jarkko Narvanne.

Juhlavuoden kunniaksi liitto lahjoitti 10 000 euroa Unicefin Schools for Asia -ohjelmaan vesija saniteettihuollon järjestämiseksi kouluihin. Liiton jäsenet ja yhteistyökumppanit osallistuivat hankkeeseen, ja lahjoituksen kokonaismääräksi tuli yli 17 000 euroa.

Jäsenpalvelu

LVI-TU:n jäsenpalvelun päätoteutusmuodot olivat neuvonta ja tiedottaminen. Liitto julkaisi kahdeksan LVI-tiedotetta. Jäsenneuvonta tapahtui pääasiassa puhelimitse ja sähköpostitse. Jäsenyritysten edustajia kävi myös liiton toimistossa neuvontapalavereissa.

Liitto ja sen jäsenyritykset osallistuivat talotekniikan suhdannekatsausten tuottamiseen keväällä ja syksyllä. Samalla liitto toimeenpani selvityksen yritysten tilauskannasta.

Toimintavuoden aikana kaksitoista uutta yritystä liittyi LVI-TU:n jäseneksi.

Jäsenedut

Toimintavuoden alusta jäsenmaksuun kuuluivat muun muassa seuraavat edut:

- Talotekniikka- ja Rakennuslehti
- Sopimus 20 % alennuksesta Silmäaseman kanssa suojalasiin hankintaan
- Fennian vakuutusetu (Talotekniikkaturva)
- Lindorff-perintäpalvelu
- Työturvallisuuskassi erikoishintaan
- Jäsenhintaan henkilökortit ja LVI-asennuksen vuosikirja

LV-/ IV-pakettirekisteri

Liitto kehitti pakettirekisterejä käyttäjiltä saadun palautteen mukaisesti.

LVI-asennuksen vuosikirja 2013

Vuoden 2012 lopulla liitto julkaisi LVI-asennuksen vuosikirjan 2013, joka on LVI-asennusväen kalenteri ja kattava tietopaketti.

LVI-Treffit

Liitto järjesti yhdessä teollisuuden, tukkureiden ja henkilöjärjestöjen kanssa LVI-Treffit FinnBuild-messujen yhteydessä Helsingin Messukeskuksessa 12.10. Tilaisuuteen osallistui lähes 180 LVI-ammattilaista. Ohjelmassa oli muun muassa suhdannetilanne ja lähiajan näkymät, korjausrakentamisen energiatehokkuusmääräykset ja tulevaisuuden työmarkkinatarpeet.

LVI-Treffeillä LVI-Trio Oy palkittiin vuoden 2012 työturvallisuusteosta.

Lakiasiat

Liiton lakiasiat sisälsivät vuonna 2012 neuvontaa, jäsenyritysten edustamista työtuomioistuimessa, koulutusta, neuvotteluihin ja työryhmiin osallistumista, tiedottamista sekä lakimuutoksiin ennalta vaikuttamista sekä niiden vaikutusten seuraamista.

Neuvonta ja oikeudenkäynnit

LVI-TU hoiti pääosin jäsenten laki- sekä työehtosopimusasioita neuvontana ja konsultointina sähköpostitse ja puhelimitse. Liiton itse hoitamia oikeusprosesseja oli vuoden aikana yksi; se ajoi yhden jäsenyrityksen asiaa työtuomioistuimessa. Oikeudenkäynnin lisäksi liitto kävi useampia sovintoneuvotteluita sekä Rakennusliiton että muiden tahojen kanssa oikeusistuimien ulkopuolella ja vältti mahdollisesti seuraavat oikeudenkäynnit.

Koulutus

Lakiasioihin liittyvää koulutusta liitto järjesti työsopimuslakien ja TES-asioiden perusteista sekä toimihenkilöiden palkkausjärjestelmästä.

Neuvottelut ja työryhmät

LVI-TU:n lakipalvelut kattoivat myös työehtosopimus-, erimielisyys- sekä muita neuvotteluja. Liitto kävi yhdeksän erimielisyysneuvottelua Rakennusliiton kanssa. Toimihenkilöitä edustavan Pron kanssa erimielisyysneuvotteluita ei ollut. Liiton lakiasioiden hoitoon kuului myös erilaisiin työryhmien työskentelyyn osallistuminen. Niitä olivat sekä työnantajapuolen esimerkiksi Rakennusteollisuus ry:n erinäiset lakiasioihin liittyvät työryhmät (muun muassa työturvallisuutta koskeva työryhmä ja harmaata taloutta pohtiva työryhmä), Elinkeinoelämän keskusliiton paikallista sopimista edistävä työryhmä sekä työnantaja ja työntekijäpuolen yhteisiä työryhmiä (esimerkiksi Rakennusteollisuus ry:n, Rakennusliitto ry:n ja Pro ry:n yhteinen työryhmä koskien Rakennusalan terveys ja kehittämishanketta ja toimihenkilöiden puolella Pron kanssa yhteinen työryhmä koskien toimihenkilöiden palkkausjärjestelmää).

Tiedotus ja vaikuttaminen

LVI-TU:n lakiasioiden hoitoon kuului jäsenistölle tiedottaminen erilaisista kiinnostavista lakiasioista ja lakiuudistuksista, jotka vaikuttivat jäsenistömme toimintaan. Liitto toteutti tiedotuksen kirjoittamalla artikkeleita, lähettämällä jäsenilleen lyhyitä tietoiskuja sekä järjestämällä koulutusta ajankohtaisista aiheista (esimerkiksi veronumero). Liitto seurasi ja pyrki vaikuttamaan uusien lakimuutosten valmisteluun (esimerkiksi lausunnot ja työryhmätyöskentely).

Käytäntö lakiasioiden hoidossa

LVI-TU noudatti lakipalveluissaan käytäntöä, jonka mukaan

- neuvonta ja pienet avustavat toimenpiteet ovat maksuttomia,
- työehtosopimusasiat ajetaan työtuomioistuimessa maksutta,
- muissa oikeusistuimissa ja viranomaisissa asioiden ajamisesta perittiin aiheutuneet kulut ja palkkio.

9

VIESTINTÄ JA VAIKUTTAMINEN

Viestinnän tehtävänä oli nostaa ulkoisen ja sisäisen viestinnän keinoin liiton toiminnan painopisteitä esille. Toimintavuoden aikana painopisteinä olivat energiatehokkuus, strategian toimeenpano, korjausvelka, suhdannetilanteen muutokset, 90-vuotisjuhla sekä tes-neuvottelut. RT:n matriisissa LVI-TU:n vastuulla on korjausrakentamisen edistäminen, ja siihen liittyviä asioita viestittiin sekä itsenäisesti että yhdessä RT:n kanssa.

Ulkoisen vaikuttaminen ja viestintä

Euroalueen velkakriisi lisäsi epävarmuutta. Liiton ulkoisen viestinnän toimenpiteiden tavoitteena oli rakentamisen volyymin turvaaminen laskusuhdanteessa. Liiton tapaamisissa päättäjien kanssa ja viestinnässä korostettiin erityisesti valtion tukeman asuntotuotannon ja korjausrakentamisen kasvattamista.

LVI-asennusalan viestinnässä keskityttiin suhdannekyselyjen tulosten lisäksi muun muassa putkiremontteihin, vuotovahinkojen ja putkien jäätyneiden estämiseen ja energiatehokkuuden parantamiseen sekä LVI-alan suosioon nuorten opiskeluvaihtoihin.

LVI-TU teki putkivuotovahinkojen estämisvaikuttamista yhteistyössä Kiinteistöliiton ja Isännöinti-liiton kanssa.

Ulkoisessa vaikuttamisessa keskityttiin LVI-TU:n ja LVI-asennusalan strategioiden mukaisiin painopisteisiin. Liiton edustajat olivat puhumassa LVI-asennusten luvanvaraisuudesta useissa erilaisuuksissa, muun muassa Korjausrakentaminen 2012 -seminaari, Tavoitteena turvallinen vesi -seminaari ja WSP Vesiturvallisuusfoorumi.

Toimintavuoden aikana liitto julkaisi 18 lehdistötiedotetta tai kiertoartikkelia sekä laati seitsemän yksittäisjuttua. Liitto järjesti myös tiedotustilaisuuksia ja toimittajatapaamisia, joista laajin oli yhdessä LVI-talotekniikkateollisuuden kanssa toukokuussa 2012 järjestetty tilaisuus.

LVI-TU on osakkaana Talotekniikka-Julkaisut Oy:ssä. Liiton edustajana Oy:n hallituksessa oli Perttu Kähäri.

Liitto oli LVI-alan päävastuullinen järjestäjä Next Step -messuilla ja osallistui Studia-messuille. Alalle aikovia varten liitto tuotti rekrytointiaineistoa painottaen LVI-mestarikoulutusta.

Sisäinen viestintä

LVI-TU varmisti tes-neuvottelujen aikana, että hallinnolla ja jäsenillä oli ajantasainen tieto neuvottelutilanteesta. Harmaan talouden torjuntatoimenpiteistä (veronumero, tilaajavastuulain uudistaminen, ilmoitusvelvollisuus) liitto tiedotti toistuvasti, samoin energiatehokkuusasioista (uudis- ja korjausrakentamisen määräykset, uusi energiatodistus).

Liitto lähetti strategian toimeenpanosta seitsemän sähköistä Strategia uutiset-kirjettä.

Sisäinen viestintä toteutettiin sähköpostitse. Liitto postitti paperitiedotteet niille jäsenilleen, joilla ei ole sähköpostiosoitetta. Liitto jakoi vuoden aikana kahdeksan laajaa tiedotetta sekä noin kolmekymmentä pikatiedotetta ajankohtaisista asioista.

Yhteistoimintakumppanit

Toimintavuoden tärkeimpiä yhteistyökumppaneita olivat:

Rakennusteollisuus RT ry

RT:n toiminnan lähtökohta on parantaa rakennusteollisuuden liiketoimintaedellytyksiä. Keskusliiton tärkeimpiin tehtäviin kuuluvat korkean tason yhteiskunnallinen vaikuttaminen sekä viestintä ja suhdanne-ennustetoiminta.

Toimintavuonna RT muutti toiminnan ohjaustaan. Aiemmat RT:n Agendan teemat korvattiin vuonna 2012 tehtäväalueilla. Viisi tehtäväaluetta ovat rakentamisen edistäminen, työvoima, talousrikollisuuden torjunta, rakentamisen ohjaus ja rakentamisen kehittäminen. Vastaavasti Agendan ohjausryhmät muutettiin RT:n johtoryhmälle raportoiviksi asiantuntijaryhmiksi. Tavoitteena on selkiyttää liittoyhteisön toiminnan suunnittelua ja seurantaa sekä varmistaa jäsenyritysten vaikutusmahdollisuus asioiden valmistelussa.

LVI-TU:n edustaja RT:n hallituksessa on liiton puheenjohtaja Henri Juva. RT:n Teknisen urakoinnin toimialan muodostaa LVI-Tekniset Urakoitsijat LVI-TU ry. Toimialajohtajana toimii liiton toimitusjohtaja Jari Syrjälä, joka on RT:n johtoryhmän jäsen.

Suomen Yrittäjät (SY)

Suomen Yrittäjät on jäsenmäärältään elinkeinoelämän suurin järjestö. SY:n painopisteet ovat yrittäjäpolitiikan edistämässä ja pitkän aikavälin yhteiskunnallisessa vaikuttamisessa. LVI-TU on SY:n toimialajärjestö. LVI-TU:n puheenjohtaja Henri Juva oli toimintavuonna SY:n hallituksen varajäsen ja Pia Kilpeläinen työmarkkinavaltuuskunnan jäsen.

Talotekniikkaliitto ry ja Talotekniikan Keskusliitto ry

LVI-TU on Talotekniikkaliiton ja Talotekniikan Keskusliiton jäsen. Kertomusvuonna liitot toimivat yhteistoimintajärjestöinä eikä niillä ollut jäseniä palvelevaa toimintaa.

Rakennuspooli

LVI-TU on edustettuna Rakennuspoolissa, jossa ovat mukana keskeisimmät rakennusalan järjestöt sekä maanpuolustuksen ja huoltovarmuuden kannalta keskeiset viranomaiset. Rakennuspooli jatkoi toimintavuonna poikkeusolojen rakentamisen strategian tekemistä, laati pelastuslaitosten pilot-hankkeen raportin ja järjesti alueellisia valmiusharjoituksia. Liiton edustajana toimi Jari Syrjälä.

Teknisten Urakoitsijoiden Neuvottelukunta (TUN)

LVI-TU ja STUL muodostavat Teknisen Urakoitsijoiden Neuvottelukunnan (TUN). Neuvottelukunnan tarkoituksena on toimia teknisten urakoitsijoiden elinkeinotoimintaa edistävänä keskustelufoorumina sekä poistaa esiin tulleita, aloille yhteisiä ongelmia.

TUN:n kokoonpano on ollut liittojen puheenjohtajistot täydennettyinä toimitusjohtajilla ja käsiteltävien asioiden mukaisilla asiamiehillä.

Vuonna 2012 Teknisten Urakoitsijoiden Neuvottelukunta teki LVI-TU:n ja STUL:n jäsenille kyselyn rakentamisen laadun ja alan edunvalvonnan parantamisesta. Kyselyyn ja keskustelutilaisuuteen osallistui yhteensä noin 50 yritystä. Vastauksissa ilmeni noin 15 kehityskohdetta, joiden pohjalta TUN käynnisti ”Talotekniikalla laatua rakentamiseen” -hankkeen.

Muina asioina TUN:ssa käsiteltiin muun muassa työmarkkinatilannetta, eurooppalaista ja pohjoismaista yhteistyötä, kohtuuttomia sopimusehtoja, veronumeroa ja LVI-asennuksen ja LVI-TU:n strategioiden toimeenpanoa.

Suomen Messut, FinnBuild-näyttelytoimikunta

FinnBuild-näyttelytoimikunta valmisteli vuoden 2012 messuja. Messut toteutettiin 9. - 12.10. Helsingin Messukeskuksessa ja niille osallistui lähes 33 000 kävijää. Messujen yhteydessä järjestettiin 12.10. LVI-Treffit. LVI-urakointia näyttelytoimikunnassa edusti Jari Syrjälä.

Talotekniikan energiaryhmä

LVI-talotekniikkaa edustavat liitot – LVI-talotekniikkateollisuus ry, LVI-Tekniset Urakoitsijat LVI-TU ry, Suomen LVI-liitto SuLVI ry, Suunnittelu- ja konsulttitoimistojen liitto SKOL ry, Talotekniikan Instituutti ja VVS-Förening i Finland rf – aloittivat vuoden 2008 alussa yhteistyön ilmastomuutoksen torjumiseksi ja energiatehokkuuden parantamiseksi. LVI-TU:n edustajana oli Arvo Ylönen.

Vuonna 2012 Talotekniikan energiaryhmä antoi yhteisen lausunnon korjausrakentamisen energiamääräyksistä sekä uudesta energiatodistuslaista. Energiaryhmä ohjasi ja kommentoi uudisrakennusten energiamääräyksistä 2012 tehtyä opaskirjaa sen kirjoitusvaiheessa.

Isännöintiliitto

LVI-TU oli mukana toteuttamassa putkiremonttibarometriä 2012 kysymysten laadinnassa ja vastausten tulkinnessa ja tiedottamisessa.

Kiinteistö- ja rakentamisfoorumi

Liitto toteutti tarkoituksenmukaista yhteistyötä Kiinteistö- ja rakentamisfoorumin (KIRA-foorumi) jäsenyhteisöjen kanssa muun muassa energiatehokkuutta, korjausrakentamista ja putkiremontteja koskeissa kysymyksissä. Tärkeitä yhteistyötahoja edellä mainittujen lisäksi ovat STUL, Kiinteistöliitto, RAKLI ja Isännöintiliitto.

10

KANSAINVÄLISET ASIAT

LVI-TU on jäsenenä LVI-urakoitsijajärjestöjen urakoitsijaliitossa GCI-UICP:ssä, joka yhdessä sähköurakointijärjestöjen liiton AIE:n kanssa muodostaa teknisen urakoinnin kattojärjestön CEETB:n. Lisäksi pohjoismaisilla LVI-urakoitsijaliitoilla on oma johtoryhmänsä.

GCI-UICP:n ja AIE:n yhteistyö päättyi vuonna 2012, eikä yhteisiä kokouksia ole toistaiseksi järjestetty. GCI-UICP muutti toimitusjohtajakokousten ajankohtia viime tingassa, eikä niihin lopulta osallistunut edes ryhmän puheenjohtaja. Sofiassa pidettyyn GCI-UICP:n kongressiin ja sääntömääräiseen vuosikokoukseen osallistuivat liiton puheenjohtaja ja toimitusjohtaja.

Pohjoismainen kokous oli Oslossa 18. - 19.4.2012. Asialistalla olivat muun muassa markkina- ja työmarkkina-asiat, nuorten vetovoima- ja koulutuskysymykset, LVI-TU:n strategia, veronumero sekä Eurooppayhteistyön ongelma.

PM-koulutusyhteistyöryhmä

Vuosittainen pohjoismaisten ammattiohjaajien tapaaminen oli syyskuussa Malmössä; Suomesta kokoukseen ei osallistunut yhtään ohjaajaa. Työryhmä on toiminut vuodesta 1998 lähtien, mutta suomalaisten ohjaajien osallistuminen on ollut koko ajan hyvin vaisua. Työryhmän agendana on viime vuosina ollut pohjoismaiden koulutusjärjestelmien ja tutkintojen sisällön vertailu sekä vuosittainen ohjaajatapaaminen.

Vuonna 2012 LVI-TU päätti lopettaa osallistumisensa työryhmän toimintaan, koska sen ei nähty tuottavan lisäarvoa suomalaisen LVI-alan koulutukseen eikä se toisaalta kiinnostanut LVI-alan ohjaajia Suomessa. Myöskään Rakennusliitto ei ollut kiinnostunut edustamaan Suomea työryhmässä. Tanska oli päättänyt jättää työryhmän jo aikaisemmin samoista syistä.

11

HALLINTO

Vuosikokoukset

LVI-TU:n kevätkokous pidettiin Helsingin Suomalaisella Klubilla 29.5.2012. Läsnä oli 20 yritysedustajaa. Kokouksessa hyväksyttiin liiton toimintakertomus ja tilinpäätös vuodelta 2011.

Liiton syyskokous pidettiin Helsingin Suomalaisella Klubilla 4.12.2012. Läsnä oli 6 yritysedustajaa. Kokouksessa hyväksyttiin liiton toimintasuunnitelma ja talousarvio vuodelle 2013 sekä valittiin hallitus.

Hallitus 4.12.2012 saakka

Puheenjohtaja

Juva Henri, Mikenti-Yhtiöt Oy, Vantaa

Varapuheenjohtaja

Ville Hälinen, LVI-Aitta Oy, Kajaani

Jäsenet

Hacklin Jarno

YIT Kiinteistötekniikka Oy, Helsinki

Murto Ismo

LVI-Eristys Murto Oy, Turku

Hellman Guy,
Amplit Oy, Helsinki

Mäkirinne Juha,
LVI-Myller Oy, Joensuu

Holopainen Marko
Consti Talotekniikka Oy, Vantaa

Nieminen Jorma,
Kustavin Asentajat Ky

Karsten Marcus
Lemminkäinen Talotekniikka Oy

Parvikoski Pertti
PGP-Putki Oy, Helsinki

Kauhanen Markku
LVI-Trio Oy, Vantaa

Pesu Heikki
Are Oy, Vantaa

Kirjalainen Risto,
OVL Tekniikka Oy, Helsinki

Saari Heikki
LVI-Saari Oy, Ylistaro

Kuokkanen Esa
Turun Vesicenter Oy, Turku

Sieppi Pentti,
Putkiasennusliike Lämpöluukko Ky,
Rovaniemi

Liukkonen Kimmo
EMC Talotekniikka Oy, Helsinki

Tamminen Pasi,
LVI-Tamminen Oy, Vammala

Loikkanen Markku
Saipu Oy, Lappeenranta

Viro Jouko,
Armiputki Oy, Helsinki

Ville Hälinen, LVI Aitta Oy, valittiin liiton varapuheenjohtajaksi syyskokouksessa 4.12.2012. Hallitus kokoontui toimintavuoden aikana neljä kertaa, joista yksi oli puhelinkokous.

Hallituksesta 2012 jäivät pois Risto Kirjalainen, OVL Tekniikka Oy ja Jouko Viro, Armiputki Oy. Uusi jäsen on Jarmo Töyräs, OVL Tekniikka Oy/Oulun Vesi ja Lämpö Oy.

Johtokunta

Hallituksen keskuudestaan valitseman työvaliokuntana toimivan johtokunnan muodostivat Henri Juva (pj), Ville Hälinen (vpj), Marko Holopainen, Marcus Karsten ja Heikki Saari. Johtokunta kokoontui toimintavuoden aikana yhden kerran.

Talous ja toiminnantarkastajat

Liiton tuotot ja kulut sekä taloudellinen tilanne ilmenevät tilinpäätöksestä, josta tilintarkastajat ovat antaneet kertomuksensa. Tilintarkastajina on toiminut Kare Kauppinen (KHT) ja hänen varamiheenään Kalervo Ariluoma.

Valiokunnat

Hallituksen alaisina toimivat seuraavat valiokunnat/työryhmät:

Urakoitsijavaliokunta

Andersson Hannu, OVL Tekniikka Oy
Järvinen Pekka, Uudenmaan LVI-Talo Oy
Karppinen Pekka, Are Oy
Kauhanen Markku, LVI-Trio Oy
Laitinen Jari, Putkiwuorio Oy
Ohraluoma Piia, Virtain Putkityö Oy
Virtanen Aimo, YIT Kiinteistötekniikka Oy

Vaalivaliokunta

Lamminaho Heikki, Talotekniikan Instituutti
Malm Esa, Vehmasputki Oy
Nikula Markku, Maskun Talotekniikkatiimi Oy
Tykkä Ilkka

Vaalivaliokunnan puheenjohtajana toimi liiton entinen puheenjohtaja, talousneuvos Kauko Piironen.

Historiikki- ja 90-vuotisjuhlatoimikunta

Henri Juva (pj)
Ilkka Tykkä
Kauko Piironen
Pertti Parvikoski

Sihteerinä oli 28.2. saakka Pertti Aaltonen ja sen jälkeen Jari Syrjälä.

Liiton edustus eri elimissä

Elinkeinoelämän Keskusliitto EK ry (RT:n kautta)

- Edustajisto: Henri Juva, Mikenti-Yhtiöt Oy, varalla Ville Hälinen.
- Yrittäjävaltuuskunta: Pertti Parvikoski, PGP-Putki Oy

Rakennusteollisuus RT ry

- RT:n hallitus: Henri Juva, Mikenti-Yhtiöt Oy
- RT:n työmarkkinavaliokunta: Aimo Virtanen, YIT Kiinteistötekniikka Oy
- RT:n yrittäjävaltuuskunta: Pertti Parvikoski, PGP-Putki Oy
- RT:n suhdanneryhmä: Arvo Ylönen
- RT:n vaalivaliokunta: Pertti Parvikoski, PGP-Putki Oy
- RALA ry: Risto Kirjalainen, OVL Tekniikka Oy, varalla Pertti Parvikoski, PGP-Putki Oy

RT:n edustajisto

- Marcus Karsten, Lemminkäinen Talotekniikka Oy, varalla Jyrki Hämäläinen, Hewaco Oy
- Risto Kirjalainen, OVL Tekniikka Oy, varalla Marko Holopainen, Consti Talotekniikka Oy
- Olli Lintula, Saipu Oy, varalla Guy Hellman, Amplit Oy
- Timo Nummela, Vesinumma Oy, varalla Markku Kauhanen, LVI-Trio Oy

Rateko Oy, Johtokunta: Esko Mannermaa, Skanska Talonrakennus Oy

Talotekniikkaliitto ry, hallitus: Henri Juva, Pertti Parvikoski, Marcus Karsten, Kimmo Liukkonen ja Heikki Pesu.

Talotekniikan Keskusliitto ry, hallitus: Henri Juva, Mikenti-Yhtiöt Oy.

Talotekniikka-Julkaisut Oy, hallitus: Perttu Kähäri, Are Oy.

Suomen Yrittäjät ry, hallituksen varajäsen Henri Juva, Mikenti-Yhtiöt Oy.

CEETB, GCI-UICP: Jari Syrjälä ja vuosikokouksissa lisäksi puheenjohtaja Henri Juva.

Teknisten urakoitsijoiden neuvottelukunta: Henri Juva ja Ville Hälinen sekä liiton toimiston asiamiehet.

Säätiö L.V.Y.:n valtuuskunta: Pertti Parvikoski ja Olli Lintula.

Henkilökunta ja toimisto

Liiton henkilökuntaan kuului vuonna 2012 toimitusjohtaja Jari Syrjälä, asiamies Pertti Aaltonen (28.2.2012 asti), toimistonhoitaja Johanna Ström, toimialapäällikkö Arvo Ylönen sekä lakimies Pia Kilpeläinen. Juha-Ville Mäkinen aloitti LVI-asiantuntijana 1.8.2012. Toimisto toimi liiton omistamissa tiloissa Lönnrotinkatu 4 B:ssä.

Jari Syrjälä
toimitusjohtaja

LVI-Tekniset Urakoitsijat LVI-TU ry,
Talotekniikkaliitto ry, Tapals Oy

- yleisjohto
- liiton ja toiminnan kehittäminen
- yritystoiminta-asiat
- viestintä ja vaikuttaminen
- yhteydet muihin järjestöihin ja viranomaisiin
- kansainväliset asiat
- talous ja suhdanteet

Pertti Aaltonen
asiamies (28.2.2012 asti)

- työmarkkina-asiat
  - työehtosopimukset
  - työlainsäädäntö
- elinkeinoasiat
  - sopimusehdot
- tietohallinto
- viestintä
  - lvi-pikatiedotteet
  - nettisivut

Johanna Ström
toimistonhoitaja

- jäsenrekisteri ja jäsenyysasiat
- taloushallinto
- LVI-tiedote
- toimistopalvelut
- julkaisumyynti

Pia Kilpeläinen
lakimies

- lakiasiat, neuvonta ja oikeusprosessit
- lainsäädännön seuraaminen
- tes-neuvonta, koulutus
- erimielisyysasiat
- yhteiskunnalliset asiat

Juha-Ville Mäkinen
LVI-asiantuntija (1.8.2012 alkaen)

- ammatillinen koulutus
- työturvallisuus
- tietoliikenneasiat
- tekninen neuvonta rakentamismääryksiin liittyen
- tes-neuvonta

Arvo Ylönen
toimialapäällikkö

- jäsenpalvelu
- työmarkkina-asiat
- LVI-asennusalan tuottavuus
- rakennusten energia-
tehokkuus
- LVI-alan toimiala-
yhteistyö
- LVI-asennusalan
kehitys ja tilastot

12

TAPALS OY

LVI-TU:n omistaman Tapals Oy:n tehtävänä on toteuttaa LVI-TU:n liiketoiminnan muodossa harjoitettava toiminta. Tapals Oy:n toimialana on talotekniikka-alan yritysten toiminnan edistäminen järjestämällä muun muassa koulutusta ja harjoittamalla alaan liittyvää konsultointi-, kustannus-, julkaisu- ja palvelutoimintaa.

Toimintavuoden aikana Tapals julkaisi LVI-asennuksen vuosikirjan ja valmistutti henkilökortteja jäsenyritysten käyttöön.

13

LIITON JÄSENET 31.12.2012.

AGIS Fire & Security Oy
Ahlfors A. Oy
Ariston Putkityö Oy
Air-Konsult Oy
AJ Eurolämpö Oy
Akaan Putki Ky
Ametek Ou
Amplit Oy
Andersson Hilding Ab Oy
Antilan Vesi ja Lämpö Oy
Aqva Finland Oy
Arconia Oy
ArcticSilent Oy
Are Lining Oy
Are Oy
Armiputki Oy
ASB Urakointi Oy
Calto Oy
Castmet Oy
Consti Talotekniikka Oy
Eko LVI Oy
Elvi Oy Talotekniikka
EMC Emator Oy
EMC Talotekniikka Oy
EMC Talotekniikka Suomi Oy
Entemaro Oy
Eper Eristys Oy
Eristys Hewaco Oy
Eristys Kelvin Oy
Eristysliike Kolu Ky
Eristyspalvelu Tuovinen Oy
Eristysurakointi Heikkinen Oy
Etelä-Karjalan Talotekniikka Oy
Farovent Oü
Firecon Group Oy

Forssan LVI-Kulma Oy
Forssan LVI-Valmiste Oy
Global Cool Consults Oy Ab
Haapajärven LVI-Rakentajat Oy
Haminan Vesijohtoliike Penttilä Oy
Hanapojat Oy
Haveputki Oy
Heinolan LVI-Piste Oy
Helsingin Lämmönsäätö Oy
Helsingin Putkimies Oy
Herttoniemen LVI-Huolto Oy
Hewaco Oy
HT-Air Oy
Hyttisen Eristysliike Oy
Hyvinkään E-Putki Oy
Ilma-Hewaco Oy
Ilmajoen Putkirakentajat Oy
Ilma-Rauta Oy
Ilmastointi Johnsson C. Oy
Ilmastointi Vähäoja K. Oy
Ilmastointi-Mikenti Oy
Ilmatuote Oy
Imatran LV-asennus Oy
Installator Ab Oy
IV-Asennus Ovaska Oy
Jarmon Eristyspalvelu JEP Oy
JKL-Hana Oy
JN-Putki Oy
JP-Yhtiöt Oy
Jypro Oy
Jyväskylän LVI-Palvelu Oy
Jämsän Vesi ja Lämpö Oy
K.P. Poltin ja Putki
Kaakon LVI Oy
Kallion Putki Oy

Kangasalan Putkilämpö Oy
 Kar-M2et Karjalainen Ky
 Kauklahden Lämpöasennus Oy
 Kaunisto-Yhtiöt Tampere Oy
 Keski-Suomen Ilmastointihuolto Oy
 Kiilin Putkitus Ky
 Kiinteistötekniikka KS Kitek Oy
 Kisara Oy
 Korian LVI-Työ Oy
 Kotkan Lämpö- ja Vesityö Oy
 Kouvolan Putkityö Oy
 KR-Airshaft Oy
 Kuhmon Putkityö Oy
 Kuopion Lämpölaite Oy
 Kuopion Talotekniikka Oy
 Kustavin Asentajat Ky
 Kuusankosken Vesi- ja Lämpö Oy
 Lahden LVI-Expertti Oy
 Lahden LVI-Talo Oy
 Lahden Putkihuolto Oy
 Laurin Putkityö Oy
 Lemminkäinen Talotekniikka Oy
 Liedon PK-Metalli Oy
 Liedon Putkityö Oy
 Lifelight LVI Oy
 Livite Oy
 Loimaan HT-Asennus Oy
 Loviisan Pelti ja Eristys Oy
 LVI ja Energia Ky JO
 LVI Kaapu T. Oy
 LVI Peltonen Oy
 LVI-Aitta Oy
 LVI-Arina Oy
 LVI-Asennus Mainio T
 LVI-Asennus Peräsaari J. Ky
 LVI-Asennus Rynnänen J. Oy
 LVI-Automaatio ja Korjauspalvelu Ky
 LVI-Bioneerit Oy
 LVI-Center Koivula Tmi
 LVI-Eristys Murto Oy
 LVI-Gerkman Oy Ab
 LVI-Halli Peltomäki S. Oy
 LVI-Helin Oy
 LVI-Kallaveden Putki Oy
 LVI-Kallio Oy
 LVI-Kari Mänty Oy
 LVI-Konsultointi Kaarela Oy
 LVI-Leinolat Oy
 LVI-Myller Oy
 LVI-Niemiset Oy
 LVI-Nolvi P. Ky
 LVI-Nordic Oy
 LVI-Nordtek Oy
 LVI-Palvelu H. Koivumäki Ky
 LVI-Palvelu Kurkinen Ky
 LVI-Palvelu Mauri Ojanen Oy
 LVI-Saari Oy
 LVIS-Hokka Oy
 LVIS-Kivimäki Oy
 LVI-Soisalo Oy
 LVIS-Pesoset Oy
 LVIS-Projektit Oy Imatra
 LVI-Tamminen Oy
 LVI-Tapioharju Oy
 LVI-Trio Oy
 LVI-työ Iso-Kouvola Oy
 LVI-Urakointi Paavola Oy
 LVI-Uusimaa E. Oy
 LVI-Vesalainen Oy
 LVI-Viitala Oy
 LVI-Ässä Ky Rautio
 LVT-Putki Oy
 Lähiputki Oy
 Lämpö- ja Vesilahtola Oy
 Lämpökarelia Itä-Suomi Oy
 Lämpökarelia Oy
 Länsirannikon Ilmastointi Oy
 Maskun Talotekniikkatiimi Oy
 Master-Putki Oy
 Meksport Oy
 Metallitae Oy Vesi- ja Lämpöjohtopalvelu
 Mikenti Oy
 Mikenti Talotekniikka Oy
 Mikenti-Yhtiöt Oy
 Modutek Oy
 Moision LVI-Saneeraus Oy
 MW-Putki Oy
 Mällinen Reijo Oy
 Newliner Oy
 Newliner Suomi Oy
 Nokian ERH-Putki Oy
 Näsin Vesijohtoliike Oy
 Okun Putkityö Oy
 ORS Service Oy Ab
 Oulun Vesi ja Lämpö Oy
 OVL Tekniikka Oy
 P. L. Putki Tmi Petri Latvala
 Pakilan Putki Oy
 Pek-Asennus Ky
 Peltolan LVIS-Poltinhuolto Oy
 Perniön Putkitarvike Oy
 Perusputki Oy
 PGP-Putki Oy
 Pieksämäen Peltityö Heinonen Oy
 Pihlajamäen Putki Oy
 Pohjanmaan Putki Oy
 Pohjanmaan Talotekniikka Oy
 Pohjolan Lämpö tmi

Poxytec Oy
PP-Putki Oy
Prolinesystems Relining Oy
Puolangan Vesi ja Lämpö Ky
Putki-Apila Oy
Putkiasennus H. Karvonen Oy
Putkiasennus Tino Voitto
Putkiasennusliike Lämpölukko Ky
Putkihitsaus Kotka Oy
Putki-Jussi Oy
Putkikieppi Oy
Putkiliike P. Nuora Oy
Putkipörssi Oy
Putki-Rex Oy
Putkiset Oy
Putki-Suomalainen Oy
Putkityö Kolehmainen Oy
Putkityö Kovanen Ay
Putkityö VePe Oy
Putki-Valtti Oy
Putkiwuorio Oy
Quattroservices Oy
R.A. Wickholm Oy
Raahen LVI-Palvelu Oy
Rauman Lämpö-Kartano Oy
Rauman Rauta- ja Putkirakenne Oy
Rinvestia Oy
Rörman Ab Oy
Saari Rauno Oy
Saimaan LVI-Talo Oy
Saipu Oy
Sakari Vänskä Oy
Salon Putkiasennus Oy
Saneeraus Ake Hirvonen Oy
Savon LVI-Talo Oy
Savonlinnan LVI-Palvelu Oy
Siilin Putkipojat Oy
Skanska Talonrakennus Oy
Slussnäs Alf Oy Ab
Sodankylän LVI-Tuote Oy
Someron Putkityö Ay
Suomussalmen Vesi ja Lämpö Oy
Sähköpeko Etelä-Suomi Oy
Sähköpeko Oy
Säkylän SP-Asennus Oy
Talepolar Oy
Talotekniikka Forsblom Oy
Tampereen Putkiasennus Oy
Tera Oy
TR LVI-palvelut Oy
Trison Oy
TRP Group Oy
TT-Ilmastointi Oy
Turun LVI-Urakointi Oy Wikstedt

Turun Putkihuolto Oy
Turun Putkisto- ja Saneerauseristys Oy
Turun Putkityö Oy
Turun Seudun Poltin- ja LVI-Huolto Oy
Turun Vesicenter Oy
Turunmaan Putkiala Oy
Twinputki Oy
Tyrnävän Putkirakennus Oy
Töölön Putkiliike Oy
Uudenmaan LVI-Asennus
Uudenmaan LVI-Talo Oy
UVL Talotekniikka Oy
UV-Putki Oy
V&S Putki Oy
Water Boys Oy
Vehmasputki Oy
Veljekset Tammi Oy
Vesi ja Lämpö Moksunen Oy
Vesijohtoliike Gromoff Oy
Vesijohtoliike Järviset Oy
Vesijohtoliike Karvinen R Oy
Vesijohtoliike Mönkkönen Oy
Vesijohtoliike Reiman Oy
Vesijohtoliike Tuominen Esko Oy
Vesijohtoliike Westerlund H.
Vesi-Lämpö Vaskela Oy
Vesi-Masa Oy
Vesinumme Oy
Vesiolli Oy
Vesi-Vasa Oy
Vesivisa Oy
Vesi-Vuorisalo Oy
Vesnom Oy
Vihdin Vesi ja Lämpö Oy
Wilén Ky
Vimare Oy/Putki-Pale
Virtain Putkityö Oy
Virtain Vesilämpö Oy
Vismar Oy
WP-Putki ja Hitsaus Oy
YIT Kiinteistötekniikka Oy

Jäseniä 31.12.2012 yhteensä 273.